

LECH WALESZA • BOROSS PÉTER • GÁL J. ZOLTÁN • KUNCZE GÁBOR • POKORNI ZOLTÁN
A magyar gazdaság kitörési pontjai • Veres Tibor, a Wallis alapítója
Menedzserek, akik kiszorultak a reflektorfényből • Hazai kisegyházak pénzügyei

ÜZLET, GAZDASÁG, TÁRSADALOM

FIGYELO

51-52. SZÁM • 2008. DECEMBER 18-31. • ÁRA: 385 FT

BŐJTE ATYA
a szeretet
parancsáról

ÚJ VILÁGHATALMI JÁTSZMÁK

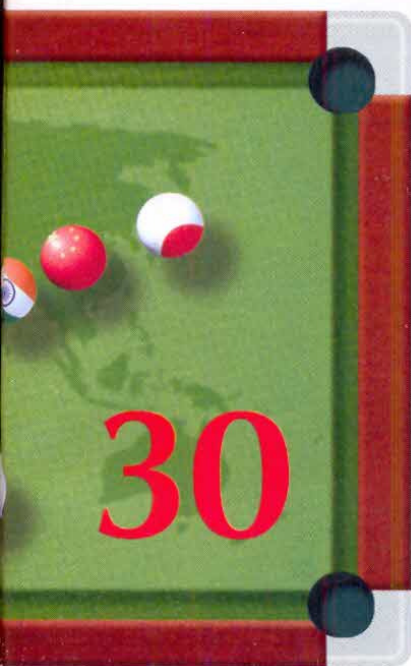
KIÉ LESZ A XXI. SZÁZAD?

72 SKK • 175 DIN • 7,4 LEI

ZERVÁLTÁS

Történelmi távlatokban egyértelműnek látszik, hogy a XIX. század Európa, a XX. század pedig Amerika politikai, katonai és gazdasági megerősödését hozta el. Ettől még nem biztos, hogy a XXI. század is egy új szuperhatalom felemelkedésének a jegyében telik el, de kétségtelen, hogy vannak arra utaló jelek, amelyek Ázsia fölénybe kerülését vetítik előre.

A WALLIS ALAPÍTÓJA

Legendának minősíti Veres Tibor, hogy politikai kapcsolataira építette volna vállalatbirodalmát. Szerinte a vesztesek egy része külső okokat keres, ellentétben a Wallis csoport cégeivel, amelyek kudarc esetén elemeznek, értékelnek, és belül változtatnak.

74

Összeállításunkban a mögöttünk lévő esztendő emlékezetes debütálásait és markáns fejleményeit gyűjtöttük csokorba, megfejtve a sort egy 2009-es kitekintéssel.

ÁLLÁSÁJÁNLATOK

92

ÜZLET+EMBER

MINŐSÉGI MANUFAKTÚRÁK A parfümnagykövet: Zólyomi

Zsolt • Füvesemberek: Szabó György és Lopes-Szabó Zsuzsa

• A papírmerítő: Vincze László

94

PÉNZ+BEFEKTETÉS

FOGYASZTÁSI HITELEK A piacvezető finanszírozók mindent elkövetnek, hogy a karácsonyi vásárlási csúcs során minél több kölcsönt nyújtsanak

100

KARÁCSONYI BIZTOSÍTÓI KÖRKÉRDÉS Az öt legnagyobb hazai társaság első emberét az év emlékezetes pillanatairól, a várható trendekről, s pihenési, ünneplési szokásaikról is kérdeztük

102

PLUSZ

FILM Régi csibészek *Ligeti Nagy Tamás*

56

BORPULT Egy karácsonyi menü *Tompa Imre*

56

STÍL Fahéjillatú pillanatok *Lugosi Viktória*

57

NYELVHÚS Lángos csillag *Parti Nagy Lajos*

58

LÉGBŐL KAPOTT *Trunkó Barnabás*

58

HETI ÖSSZEFOGLALÓK

TISZTELT OLVASÓ! Főszerkesztői köszöntő

3

A HÉT Hírek, aktualitások

6

EGY CSÉSZE KÁVÉ Jack W. Heuer

8

KUTATÁS+FEJLESZTÉS • Hazai orchideák megőrzése

• Szervnyomtatás • Kopásálló csípőprotézis

54

VÉLEMÉNYEK

NÉZŐPONT Kis magyar viktimológia *Csaba László*

18

Négy évszak *Bozóki András*

27

A SZERK. Szerkesztőségi vélemények

106

Tisztelt Olvasók! Lapunk következő száma 2009. január 2-án jelenik meg. Előfizetőink ugyanakkor technikai okokból kifolyólag a szoban fogó lapszámot csupán január 6-án kapják kézhez. Az ez által okozott kellemetlenségért előre is kérjük szíves elnézésüket, illetve szeretnénk jelezni, hogy lap cikkeit előfizetői felhasználónevükkel és jelszavukkal természetesen már január 2-ától szabadon olvashatják a Figyelő internetes oldalán (www.fn.hu/hetilap).
A Szerk.

CÍMLAP: Tóth Róbert, Dániel András, Zsubori Ervin

Vélemény? Megjegyzés? Írjon! figyelo@sanomabp.hu
Olvasa cikkeinket az interneten is: www.fn.hu/hetilap
Előfizetés: 06-1-371-3232

Lapunkat rendszeresen szemlézi az

»OBSERVER«
A MÉDIAFIGYELŐ

Partnerünk a **BusinessWeek**

Pulitzer Emlékdíj 2006

Hazai orchideák megőrzése

Orchideából több mint ötven faj őshonos Magyarországon, és ezek jó része a természetes élettér szűkülése miatt veszélyeztetettnek számít. Ezért is fontos szaporodásuk mikéntjének ismerete. Az ELTE Növényélettani és Molekuláris Növénybiológiai Tanszéke kutatóinak célja, hogy ezen ismereteket felhasználva akár a hazai fajokat is mesterségesen szaporíthassák.

Az egész világon elterjedt orchideák magjai mikroszkopikus méretűek: 0,4–2,0 milliméter hosszúak, 0,01–0,50 milliméter szélesek. Ezért e szaporítóképletek akár a kontinensek között is vándorolhatnak. Mégis vannak olyan populációk, mint például a mediterrán hegységekben honos egyes bangó fajok, amelyek csak és kizárólag egy adott te-

rületen élnek meg. Ennek oka lehet, hogy az orchideák apró magvaikban nem raktározhatnak elég tápanyagot. „A növények a kifejlődéshez szükséges energiát a velük szimbiózisban élő gombákból nyerik, így ezek jelenléte vagy hiánya fontos tényező az egyes orchideák elterjedésében” – tájékoztatta lapunkat Illyés Zoltán, a tanszék kutatója, aki azzal foglalkozik, hogy meghatározza, egy adott orchideafaj melyik szimbionta – azaz vele együtt élő – gomba jelenlétében tud szaporodni.

Az ELTE orchideaszakértői a védelem alatt álló növényeket a populációkat a lehető legkevesbé megbolygatva gyűjtik össze, s laboratóriumi körülmények között figyelik meg azt, mely faj mely gomba jelenlétében fejlődik ki. Ezekben a kísérletekben Halász Krisztián és Geösel András, a Corvinus Egyetem Kertészettudományi Karának munkatársai is részt vesznek.

Mivel a talajban élő gombák valójában csupán fonál-szerű képződmények, kizárólag DNS analízissel lehet őket elkülöníteni, amihez a növényekből kell kinyerni a mintákat. A kutatások azt az eredményt hozták, hogy az olyan fajok sokkal elterjedtebbek és ellenállóbbak, amelyek kevésbé gombaszpecifikusak, mint például a vizes élőhelyeken elterjedt hússzínű ujjaskosbor. Ezzel

szemben a csak speciális szimbiontákkal kifejlődni képes fajok igen ritkák. A szimbionta gombák vizsgálatával párhuzamosan zajló csíráztatási kísérletek együttesen hatékonyan szolgálhatják a veszélyeztetett hazai fajok további fennmaradását. ●

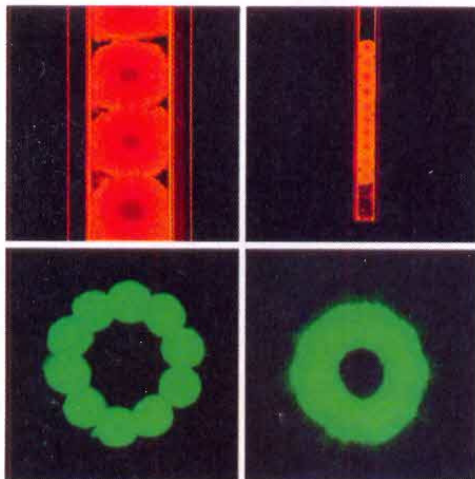
Szervnyomtatás

Ugyan újabban fémből és műanyagból is sikerült már jól működő műszívet készíteni, egyesek szerint érdemes lehet élő sejtekből létrehozni az eredetit helyettesítő pótszerveket. Forgács Gábornak, a Missouri-Columbia University Fizika és Asztronómia Tanszéke professzorának – az Organovo nevű amerikai biotechnológiai cég egyik alapítójának – most ilyesmit sikerült elérnie csapatával: háromdimenziós bionyomtatással állított elő Petri-csészében működő csirkeszív-szövetet.

A korábbi szervnyomtatási kísérletek során két fő probléma merült fel: hogyan lehetséges a megfelelő sejteket a megfelelő pozícióba juttatni, illetve ha ez sikerül, miként lehet a szövetek működését beindítani, élővé tenni. Forgács Gáborék kutatásaik során arra jutottak, hogy ha a szükséges sejteket egymás mellé helyezik, akkor azok maguktól is megtalálják a megfe-

lő pozíciót, s ezután a szövetek működése is beindul.

A printelési eljárás során szerves, sejtbarát „biopapírra” (egy módosított zselatinból és cukorban gazdag hialuronból álló anyagra, amely ideális a sejtkepződéshez) „biotintával” nyomtatnak, hasonlóan egy tintasugaras eszközhez. A „biotinta” cseppjei (méretük a milliméter fele-harmada) valójában 10–40 ezer sejtet tartalmazó aggregátumok, amelyek akár azonos, akár különböző sejt típusokat

tartalmazhatnak. A nyomtató által a „papírra” cseppentett sejtkepek – akárcsak a folyadékok – összeolvadnak, s így közös felületre állnak össze. Amikor a sejtszerkezet a kívánt formához hasonlóvá válik, eltávolítják a körülötte lévő biopapírt, így az egyes sejtek terjedése és összekapcsolódása megáll. „A következő réteget már erre a meglévő szerkezetre cseppentik, és így tovább: az elkészített rétegeket egymásra helyezik, és már kész is van a háromdimenziós szövet” – ismertette az eljárást Forgács Gábor.

A módszer egyelőre kísérleti stádiumban van, és a kutatók szerint még sokáig eltart, amíg a transzplantációra várók számára is képesek lesznek majd szerveket gyártani. Jelenleg gyógyszerkísérletekhez próbálnak emberi szöveteket előállítani, például a mellékhatások szűrésére. Az Organovo úgy tervezi, hogy a humán sejtekből ereket is nyomtatnak majd; ezek várhatóan 2012 körül kerülnek piacra.

BUCKY PÉTER